

การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีรูปแบบรัฐบาลที่เรียกว่าระบบรัฐสภา (Parliamentary System) เป็นระบอบการปกครองที่ได้รับความนิยมทั่วโลก ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีรัฐบาลที่เรียกว่าระบบรัฐสภา ซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติ และเลือกนายกรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล มีการนำหลักการถ่วงดุลย์อำนาจมาใช้ โดยรัฐสภามีความสัมพันธ์กับคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการตรวจสอบ และดุลย์อำนาจซึ่งกันและกัน เพื่อมิให้อำนาจตกอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ การตรวจสอบและดุลย์อำนาจ (Check and Balance) นั้นเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้อำนาจแต่ละฝ่ายดำเนินการควบคุมและแทรกแซงซึ่งกันและกัน ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐสภาจะมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีว่าได้ดำเนินการตามที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาหรือไม่เพียงใด วิธีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้นกระทำได้หลายวิธี เช่น การตั้งกระทู้ถาม, การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ เมื่อเห็นว่ารัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีกระทำการบริหารราชการแผ่นดินไม่เป็นไปตามนโยบายหรือไม่ถูกต้อง

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นที่ว่า รัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีเครื่องมือหลายประการได้แก่ กระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำเสนอถึงการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม

3.1 ความหมายของกระทู้ถาม

"กระทู้ถาม หมายถึง ข้อที่ตั้งถามในสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ คำถามซึ่งสมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้งถามรัฐมนตรีในข้อความใด ๆ จะเป็นข้อเท็จจริงก็ดี หรือข้อนโยบายก็ดี อันเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี" ¹

"กระทู้ถาม หมายถึง หัวข้อ หรือข้อความที่ตั้งให้อธิบาย เช่น กระทู้ธรรม ข้อที่ตั้งถาม เช่น พระราชกระทู้ ข้อที่ตั้งถามฝ่ายบริหารในสภานิติบัญญัติ" ²

"กระทู้ถาม หมายถึง ข้อซักถามที่สมาชิกรัฐสภาถามรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลเกี่ยวกับงานในหน้าที่" ³

"กระทู้ถาม หมายถึง ข้อซักถามที่สมาชิกรัฐสภาถามรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ซึ่งถือเป็นการรับผิดชอบอย่างหนึ่งของรัฐบาลที่มีต่อรัฐสภาในฐานะผู้ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล" ⁴

จากความหมายของคำว่ากระทู้และกระทู้ถาม พอสรุปได้ว่า กระทู้ถาม หมายถึง ข้อที่ตั้งถามหรือคำถามที่สมาชิกรัฐสภาตั้งขึ้นเพื่อถามถึงเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายที่เกี่ยวเนื่องกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี เพื่อให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบตอบ

กระทู้ถามจึงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของสมาชิกรัฐสภาที่จะถาม และ รัฐมนตรีจะตอบกระทู้ถามตามความต้องการของสมาชิกรัฐสภา การตั้งกระทู้ถามนั้นมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ก. ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ โดยมีข้อความสั้น ๆ และเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย การอ้างข้อเท็จจริงประกอบจะต้องรับรองว่าถูกต้อง และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจง ก็ให้ระบุไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

¹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493.

² พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

³ คณิน บุญสุวรรณ, ปทานุกรม ศัพท์รัฐสภาไทย.

⁴ คณิน บุญสุวรรณ, ภาษาการเมืองในระบอบรัฐสภา (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคชั่นสตรีท, 2533).

ข. ให้ระบุด้วยว่าจะให้รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา

ค. กระทู้ถาม ต้องไม่มีลักษณะเป็นเชิงประชดหรือเสียดสี เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือได้มีการปฏิเสธแล้ว เป็นเรื่องที่ให้ออกความเห็น เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ประสงค์จะทราบถึงกิจการภายในของต่างประเทศ และประสงค์จะทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ราชการ

ง. ประธานจะต้องรีบส่งกระทู้ถามไปเพื่อให้รัฐมนตรีเตรียมตอบ และให้บรรจุเข้าระเบียบวาระโดยปกติภายใน 15 วันนับแต่วันที่ส่งไปให้รัฐมนตรี แต่ถ้าเป็นกระทู้ถามด่วน ถ้าสมาชิกได้เสนอล่วงหน้าก่อนเวลาประชุมครั้งใดไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ให้ประธานรีบจัดส่งไปเพื่อให้รัฐมนตรีเตรียมตอบในการประชุมครั้งนั้น มิเช่นนั้นแล้วให้ถือว่าต้องการให้ตอบในการประชุมครั้งต่อไป แต่รัฐมนตรีจะตอบในการประชุมครั้งนั้นก็ได้อีก

จ. กระทู้ถามที่ระบุให้ตอบในที่ประชุมสภา เมื่อถึงระเบียบวาระสำหรับกระทู้ถามนั้นแล้ว ให้ประธานอนุญาตให้ถามตามลำดับ แต่ถ้ามีกระทู้ถามด่วนรวมอยู่ด้วย ประธานจะต้องให้ผู้ตั้งกระทู้ถามด่วนถามก่อน ส่วนในการถามนั้นผู้ตั้งกระทู้ถามไม่จำเป็นต้องอ่านคำชี้แจงประกอบ

ฉ. ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุม และมีได้มอบหมายให้สมาชิกผู้ใดถามแทนแล้วให้ถือว่าได้ออนกระทู้ถามนั้น แต่ถ้ามีการมอบหมายให้สมาชิกผู้ใดถามแทน ผู้ได้รับมอบจะต้องแสดงหลักฐานเป็นหนังสือต่อประธานสภา ส่วนการขออนกระทู้ถามนั้นเป็นสิทธิของสมาชิกผู้ตั้งกระทู้ถามที่จะกระทำได้อีก

ช. เมื่อสมาชิกผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีและรัฐมนตรีได้ตอบในที่ประชุมสภาแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกสามครั้ง เว้นแต่ประธานได้อนุญาตให้ซักถามต่อไปและในการตอบกระทู้ถามนั้นเมื่อมีเหตุผลอันสมควร รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามในที่ประชุมก็ได้

ฅ. ในการประชุมแต่ละครั้งจะมีเวลาสำหรับกระทู้ถามไม่เกินหนึ่งชั่วโมง เว้นแต่เป็นเรื่องที่ถามหรือตอบค้างอยู่ ประธานจะอนุญาตต่อไปจน

เสรีเรื่องก็ได้ และในการประชุมแต่ละครั้งผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวจะถาม รัฐมนตรีเกินกว่าหนึ่งเรื่องมิได้ เว้นแต่จะไม่มีกระทู้ถามของผู้อื่น และรัฐมนตรีพร้อมที่จะตอบ ประธานสภาจึงมีสิทธิอนุญาตให้ถามต่อไปได้

ญ. กระทู้ถามที่รัฐมนตรียังมิได้ตอบ ถ้ามีการเปลี่ยนสภาใหม่ หรือเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีใหม่ ให้ถือว่ากระทู้นั้นระงับไป

3.2 ประเภทกระทู้ถาม

กระทู้ถามแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กระทู้ถามด่วน และกระทู้ถามธรรมดา

3.2.1 กระทู้ถามด่วน คือกระทู้ถามในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือมีเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบชี้แจงหรือดำเนินการโดยทันที

3.2.2 กระทู้ถามธรรมดา คือกระทู้ถามที่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายซึ่งไม่มีลักษณะเป็นกระทู้ถามรีบด่วน ซึ่งเข้ากรณีดังที่กำหนดไว้ในกระทู้ถามด่วน

กระทู้ถามด่วนจะถูกจัดเข้าระเบียบวาระในลำดับก่อนกระทู้ถามธรรมดา ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ จะให้มีการตอบกระทู้ถามได้มากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับข้อบังคับการประชุมที่จะกำหนด ซึ่งข้อบังคับการประชุมบางฉบับจะเป็นเงื่อนไขระยะเวลา บางฉบับกำหนดให้เป็นดุลพินิจของประธานสภา และบางฉบับกำหนดจำนวนกระทู้ถามที่จะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

3.3 การเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับหลักการตั้งกระทู้ถาม

กระทู้ถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินที่ฝ่ายนิติบัญญัติกระทำต่อฝ่ายบริหาร เพื่อตรวจสอบและคุ้ยเขี่ยอำนาจซึ่งกันและกัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่กำหนดโครงสร้างทางการเมืองการปกครองประเทศได้กำหนดไว้คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้

3.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517

เครื่องมือในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด นั่นคือเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจและสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับกระทู้ถามดังต่อไปนี้^๕

มาตรา 157 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. 2517 บัญญัติไว้ว่า ในที่ประชุมวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ตามรัฐธรรมนูญนั้น ได้ให้อำนาจแก่ฝ่ายนิติบัญญัติทั้งที่เป็นวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใด ๆ

^๕ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ประวัติรัฐธรรมนูญ (กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2536).

ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่รัฐมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องยังไม่ควรเปิดเผย หรือเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของรัฐมนตรีแต่ละคนที่จะใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับเรื่อง การตอบกระทู้ถามนั้น ๆ

เมื่อศึกษาถึงเจตนารมณ์เกี่ยวกับกระทู้ถาม ได้มีสมาชิกสภา
นิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้แก่ นายกระมล ทองธรรมชาติ
ได้กล่าวว่า

"กระผมได้เขียนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านพูดเกี่ยวกับ เรื่องการควบคุมคณะ
รัฐมนตรี พูดขู่ข่มขู่ที่เดี๋ยวรับโดยความเคารพในความเห็นของท่าน กระผมใคร่
ขอทราบเรียงว่า ทำไมเราจึงจะมาพูดถึง เรื่องการควบคุมรัฐมนตรีในหมวดนี้กัน
มากเกินไป รวบรวมว่าคณะรัฐมนตรีกับสภานั้นเป็นคนละพวกกันนะครับ ในระบบ
รัฐสภานั้น ท่านสมาชิกหลายท่านก็คงทราบดีแล้วว่า คณะรัฐมนตรีกับสมาชิกรัฐสภา
นั้นคือพวกเดียวกัน แล้วจะไปควบคุมกันไปถึงไหน การควบคุมนั้นมันจะต้องเป็น
การควบคุมโดยทางอ้อม ไม่ใช่ทางตรงนะครับ อาจจะควบคุมโดยพรรคฝ่ายค้าน
มากกว่า โดยการตั้งกระทู้ถามหรือโดยการกระทำอย่างอภิปรายทั่วไป ในร่าง
กฎหมายอะไรบางอย่างเท่านั้น ถ้าเราจะให้สภาควบคุมคณะรัฐมนตรีจริง ๆ แล้ว
ละครับก็คงจะบริหารประเทศกันไม่ได้เพราะจะต้องคอยมารับการควบคุมอยู่เสมอ
เพราะฉะนั้น เรื่องการควบคุมนี้กระผมใคร่ขอฝากท่านสมาชิกผู้มีเกียรติไว้ว่า อย่า
ได้มีวาทะถ้อยคำมากใน เรื่องการควบคุมคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา เพราะการควบคุม
คณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภานั้น โดยปกติแล้วเป็นการควบคุมทางอ้อมมากกว่าผู้ที่
จะควบคุมคณะรัฐมนตรีนั้น ไม่ใช่รัฐสภา แต่ว่าเป็นประชาชน ซึ่งเขาจะคอยดูแลการ
ทำงานของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาอีกต่อหนึ่งนะครับ การควบคุมคณะรัฐมนตรีก็
เท่ากับควบคุมตัวเอง สมาชิกควบคุมตัวเองเท่านั้นไม่ใช่เป็นการควบคุมคณะ
รัฐมนตรีแบบที่เราคิดในอดีต ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านอาจจะไปคิดกังวล
ถึงอดีตว่า คณะรัฐมนตรีกับสภาเป็นคนละพวก ก็เลขาธิการจะให้มีการควบคุม

คณะรัฐมนตรีไว้ให้มากอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นในเมื่อพูดถึงการควบคุมคณะรัฐมนตรีแล้ว ซึ่งกระผมเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องไปกังวลในเรื่องนั้นมาก เพราะว่าคณะรัฐมนตรีกับสมาชิกสภาส่วนใหญ่จะเป็นพวกเดียวกันแล้ว”^๑

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว พิจารณาได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินขณะนั้น เห็นว่ารัฐสภากับรัฐบาลเป็นพวกเดียวกัน การควบคุมก็จะเป็นการควบคุมตนเอง ผู้ที่ควบคุมรัฐบาลจริง ๆ น่าจะเป็นประชาชน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยวิธีตั้งกระทู้ถาม ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงไม่ได้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงให้มีข้อความสำคัญ เปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนแต่อย่างใด

3.3.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521

ได้กำหนดเกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามไว้ดังนี้

มาตรา 136 ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีปรากฏการชี้ถามในประเด็นของกระทู้ถาม และคงไว้ซึ่งข้อความเดิมเหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2517 ซึ่งพิจารณาได้ว่าหลักการในการตั้งกระทู้ถามที่ผ่านมาเหมาะสมดีอยู่แล้ว จึงยังคงให้มีหลักการเช่นเดิมไว้

^๑ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ชุดที่ 2) ครั้งที่ 12 กับ ครั้งที่ 18 พ.ศ.2517 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด, 2533).

3.3.3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามไว้ดังนี้

มาตรา 149 สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใด
เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมี
สิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่า
เรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน
การตอบกระทู้ถามตามวรรคหนึ่ง ให้ตอบ
ในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นกระทู้ถาม
ของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรหรือ เป็น
กระทู้ถามที่ประชาชนวุฒิสภาหรือประชาชนสภา
ผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี เห็นว่าเป็นกรณีเร่งด่วน
หรือเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม
หรือจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การบริหาร
ราชการแผ่นดินจะกำหนดให้ตอบในที่ประชุม
แห่งสภานั้น ๆ ก็ได้

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญคือให้กระทู้ส่วน
ใหญ่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเจตนารมณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมการบริหาร
ราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม มีรายละเอียดดังนี้

"นายมีชัย ฤชุพันธ์ (ประธานคณะกรรมการมาธิการ) :

ส่วนกระทู้ที่ถามบอกว่าไปบังคับให้ไปตอบไว้ในราชกิจจา
นุเบกษา ทำให้ตอบช้า อันนี้เป็นความเห็นอันเดียวกันครับว่า การตั้งกระทู้ถาม
แล้วต้องตอบในสภานั้น ทำให้กระทู้ถามไม่ได้รับการตอบเป็นเวลาเป็นปี ๆ

เพราะกระทู้จะเข้าคิวกันอยู่เป็นร้อย ๆ กระทู้ และครึ่งหนึ่งที่มีการประชุมสภานั้นจะบรรจุได้เพียงไม่เกิน 5 กระทู้ ตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อบรรจุได้เพียง 5 กระทู้แล้ว เมื่อเวลาที่ถามตอบกระทู้กันนั้นจะมีคนสนใจกันอยู่แต่เพียง 2 คนเท่านั้น คือคนถามกับคนตอบ ซึ่งคนถามก็ตั้งหน้าตั้งตาถามคำถามที่ได้เตรียมมา คนตอบก็จะตอบตามคำตอบที่ได้เตรียมมา ซึ่งอาจจะไม่ตรงกันเลขก็ได้ ปัญหาที่ว่าเมื่อถามตอบอย่างนั้นแล้วประชาชนได้ประโยชน์อะไร ก็จะไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยนอกจากแสดงโวหารซึ่งกันและกัน กระบวนการก็คิดว่าวัตถุประสงค์ของการตั้งกระทู้ถาม และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คงมุ่งหวังที่จะให้เกิดผลต่อประชาชนมากกว่าที่จะเป็นการแสดงโวหารเท่านั้น ซึ่งเราคิดว่าด้วยเจตนาอย่างนั้น ถ้าเข้าใจผิดก็แล้วไปนะครับ แต่ว่าด้วยเจตนาที่คิดว่าความเข้าใจอันนั้นถูก ก็คิดว่าน่าจะทำให้มีผล ที่จะมีผลได้คือ ต้องบังคับให้ตอบทันทีทันใดภายในเร็ววันที่จะสามารถทำให้รู้ว่าการเขาทำอะไรไปถึงไหนแค่ไหนอย่างไร และจะติดตามกันได้อย่างไร การที่ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษานี้จะทำได้เร็วกว่ามานั่งเข้าคิวรอ ที่เข้าคิวรอ นั้นนะถามเรื่องน้ำท่วมจะไปตอบตอนฝนแล้ง แล้วถ้าถามเรื่องฝนแล้งจะตอบตอนน้ำท่วมอย่างนั้นทุกที่ไป เพราะฉะนั้นถ้าตอบในราชกิจจานุเบกษา เขาก็จะทยอยลงไปเป็นประจำ ซึ่งจะทำให้รวดเร็วขึ้น แต่ก็ไม่ได้ตัดประเด็นว่าจะไม่ให้ตอบคำถามกันในสภาเลยนะครับ ถ้าเป็นกระทู้ถามของผู้นำฝ่ายค้านก็ต้องตอบในสภา ถ้ากระทู้ถามที่ประชาชนสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม หรือเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินก็ให้ตอบในสภาได้ แต่ถ้ากระทู้ถามเฉพาะท้องถิ่นที่สะพานที่นั่นพังแล้วจะทำอย่างไร ผมเชื่อว่าประชาชนชาวบ้านทั่วประเทศเขาฟังแล้ว เขาคงจะไม่เกิดประโยชน์อะไรกับเขา เพราะเป็นเรื่องเฉพาะที่ว่าตำบลนั้นสะพานพังแล้วจะทำอย่างไร ก็ไปตอบในราชกิจจานุเบกษา เสียและจะได้เอากระทู้ที่มีประโยชน์ต่อประชาชน เช่นถามว่าเวลานี้ข้าวราคาตกต่ำรัฐบาลจะทำอย่างไร อย่างนี้ก็จะ เป็นผลต่อประชาชนทั่วไป ประชาชนเขาคงอยากจะฟังคำตอบของรัฐบาล กระทู้เหล่านั้นเมื่อมีน้อยลงก็จะสามารถตอบได้

รวดเร็วจน นี้เป็นเจตนาดีของกรรมาธิการที่จะทำให้ประสิทธิภาพของการถามตอบกระทู้ขึ้นเกิดผลขึ้นอย่างจริงจังครับ”⁷

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าปัญหาใหญ่เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามที่เกิดขึ้นคือ กระทู้ถามที่ไม่ได้รับการตอบค้างเป็นจำนวนมาก และกระทู้ที่ได้รับการตอบส่วนใหญ่ก็มักจะล่าช้า ดังนั้นการกำหนดให้กระทู้ถามได้รับการตอบในราชกิจจานุเบกษา จึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาให้กระทู้ถามได้รับการตอบเร็วขึ้น ไม่ต้องเสียเวลาในการรอคิวตอบในสภา

เมื่อเปรียบเทียบเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2517 และ ฉบับปี พ.ศ. 2521 ซึ่งกำหนดให้กระทู้ถามตอบในที่ประชุมสภาได้ กับรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้กระทู้ถามต้องตอบในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เห็นว่าทั้งสองแบบต่างมีจุดมุ่งหมายในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลให้ได้ผลเช่นเดียวกัน แต่ให้ความสำคัญในวิธีการต่างกันหรือใช้วิธีการต่างกัน กล่าวคือ การที่ให้กระทู้ถามตอบในที่ประชุมสภานั้น ก็เพื่อต้องการให้รัฐบาลถูกควบคุมด้วยการชี้กชี้ไล่เสียงจากฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนการที่มีการเปลี่ยนให้มาตอบในราชกิจจานุเบกษาก็เพื่อต้องการให้กระทู้ถามได้ตอบทุกเรื่อง หรือสามารถควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้ทุกเรื่องนั่นเอง หรืออาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2534 เน้นการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยวิธีตั้งกระทู้ถามด้วยปริมาณของการควบคุม แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2517 และ พ.ศ. 2521 เน้นที่คุณภาพของการควบคุม คือให้สามารถซักถามรัฐมนตรีได้อีก 3 ครั้ง ถือว่าเป็นมาตรการการตรวจสอบและควบคุมรัฐบาลที่มีคุณภาพมากกว่าการให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

⁷ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 24/2534 เป็นพิเศษ (กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ข่าวเลขและพิมพ์ตีต สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, 2534).

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ได้มีการกำหนดข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับกระทู้ถาม ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

ตารางที่ 3 - 1 เปรียบเทียบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับหลักการตั้งกระทู้ถามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 2521 และ 2534 กับข้อบังคับการประชุม

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันในสาระสำคัญที่ควรพิจารณา
การตั้งกระทู้ถาม	<p>มาตรา 157 ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา 136 ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือ ประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา 149 สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน</p> <p>การตอบกระทู้ถามตามวรรคหนึ่ง ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นกระทู้ถามของผู้นำสาขาคำนับในสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นกระทู้ถามที่ประธานวุฒิสภาหรือ</p>	<p>ปี 2517 และปี 2521 คล้ายคลึงกัน แต่ปี 2534 ได้กำหนดให้กระทู้ถามธรรมดาตอบในราชกิจจานุเบกษา กระทู้ถามด่วนและกระทู้ถามของผู้นำสาขาคำนับให้ตอบในที่ประชุมสภา</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
กระทู้ถาม	<p>ข้อ 67 การตั้งกระทู้ถาม ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และให้ระบุด้วยว่า จะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา หรือจะให้ตอบในที่ประชุมสภา</p> <p>ข้อเท็จจริงใด ๆ ที่อ้างประกอบกระทู้ถาม ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง</p>	<p>ข้อ 112 การตั้งกระทู้ถาม ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และให้ระบุด้วยว่าจะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาหรือในที่ประชุมสภา</p> <p>ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถาม ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้</p>	<p>ประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี เห็นว่าเป็นกรณีเร่งด่วน หรือเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนตัว หรือจะถึงประโยชน์ให้เกิดแก่การบริหารราชการแผ่นดิน จะกำหนดให้ตอบในที่ประชุมแห่งสภานั้น ๆ ก็ได้</p> <p>ข้อ 113 การตั้งกระทู้ถาม ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย</p> <p>ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถาม ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบ ให้ระบุแยกเป็น</p>	<p>ตามข้อบังคับการประชุมสภา กระทู้ถาม การตั้งกระทู้ถาม และการตอบกระทู้ถาม กำหนดไว้ใน หมวด 6 และ หมวด 7 ตามลำดับและมีรายละเอียดคล้ายคลึงกันทั้ง 3 ปี</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญของความพิจารณา
การชักถาม	แม้จะมีได้ยื่นชั้นหลักฐาน รับรองไว้ในกระทู้ถามก็ ตาม และถ้าจำเป็นจะต้อง มีคำชี้แจงประกอบ ก็ให้ ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่ง ต่างหาก คำถาม ข้อเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็น ทำนองอภิปราย	ไม่ได้ยื่นชั้นรับรองไว้ใน กระทู้ถามก็ตาม และถ้า จำเป็นจะต้องมีคำชี้แจง ประกอบ ให้ระบุแยกเป็น ส่วนหนึ่งต่างหาก คำถาม ข้อเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็น การอภิปราย ข้อ 113 กระทู้ถาม แต่ละกระทู้ให้ตั้ง คำถามและชักถามได้ เฉพาะคนเดียว	ส่วนหนึ่งต่างหาก คำถาม ข้อเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็น การอภิปราย ข้อ 114 กระทู้ถาม แต่ละกระทู้ให้ตั้ง คำถามและชักถามได้ เฉพาะคนเดียว	ปี 2517 ไม่ได้ ระบุไว้ให้ การชักถาม เป็นสิทธิเฉพาะตัว เช่น ปี 2521 และปี 2534 แต่ถือเป็นธรรมเนียม ปฏิบัติในการทำหน้าที่ ของสมาชิกสภา คล้ายคลึงกันทุก ฉบับ
ลักษณะต้องห้าม ของกระทู้	ข้อ 68 กระทู้ถามต้อง ไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่าง ใด ดังต่อไปนี้	ข้อ 114 กระทู้ถาม ต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่ง อย่างใด ดังต่อไปนี้	ข้อ 115 กระทู้ถาม ต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่ง อย่างใด ดังต่อไปนี้	

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
<p>ตั้งกระทู้ถาม ใหม่</p>	<p>(1) เป็นเชิงประชิด เสียดสี หรือแกล้งใส่ร้าย</p> <p>(2) เคลือบคลุมหรือ เข้าใจยาก</p> <p>(3) เป็นเรื่องที่ได้ ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่า ไม่ตอบ</p> <p>(4) เป็นการให้ลอก ความเห็น</p> <p>(5) เป็นปัญหาข้อ กฎหมาย</p> <p>(6) เป็นเรื่องที่ไม่มี สาระสำคัญ</p> <p>(7) เป็นเรื่องส่วนตัว ของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่ เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ ราชการ</p> <p>ข้อ 69 กระทู้ถามตาม ข้อ 68 (3) นั้น จะตั้ง ถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อมี สาระสำคัญต่างกัน หรือ</p>	<p>(1) เป็นเชิงประชิด เสียดสี หรือแกล้งใส่ร้าย</p> <p>(2) เคลือบคลุมหรือ เข้าใจยาก</p> <p>(3) เป็นเรื่องที่ได้ ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่า ไม่ตอบ</p> <p>(4) เป็นการให้ลอก ความเห็น</p> <p>(5) เป็นปัญหาข้อ กฎหมาย</p> <p>(6) เป็นเรื่องที่ไม่มี สาระสำคัญ</p> <p>(7) เป็นเรื่องส่วนตัว ของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่ เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ ราชการ</p> <p>ข้อ 115 กระทู้ถาม ตามข้อ 114 (3) นั้นจะ ตั้งถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อมี สาระสำคัญต่างกัน หรือ</p>	<p>(1) เป็นเชิงประชิด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ ร้าย</p> <p>(2) เคลือบคลุมหรือ เข้าใจยาก</p> <p>(3) เป็นเรื่องที่ได้ ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่า ไม่ตอบ</p> <p>(4) เป็นการให้ลอก ความเห็น</p> <p>(5) เป็นปัญหาข้อ กฎหมาย</p> <p>(6) เป็นเรื่องที่ไม่มี สาระสำคัญ</p> <p>(7) เป็นเรื่องส่วนตัว ของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่ เกี่ยวกับการงานในหน้าที่ ราชการ</p> <p>ข้อ 116 กระทู้ถาม ตามข้อ 115 (3) นั้นจะ ตั้งถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อมี สาระสำคัญต่างกัน หรือ</p>	<p>การตั้งกระทู้ถาม ใหม่จะทำได้ในกรณี เดียวกัน ซึ่งคล้ายคลึง กันทั้ง 3 ปี</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
กระทู้ถามด่วน	<p>พฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถามครั้งก่อน</p> <p>ข้อ 70 ในกรณีที่เกี่วกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือมีเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมหรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบสนอง หรือดำเนินการโดยทันทีนั้น จะตั้งกระทู้ถามด่วนก็ได้</p>	<p>พฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถามครั้งก่อน</p> <p>ข้อ 116 กรณีที่เกี่วกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือภัยพิบัติพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบสนอง หรือดำเนินการโดยทันทีนั้น จะตั้งกระทู้ถามด่วนก็ได้</p>	<p>พฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถามครั้งก่อน</p> <p>ข้อ 117 กรณีที่เกี่วกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบสนอง หรือดำเนินการโดยทันที จะตั้งเป็นกระทู้ถามกรณีเร่งด่วนก็ได้</p>	คล้ายคลึงกัน

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
วินิจฉัยกระทู้	<p>ข้อ 71 ให้เป็นอำนาจ ของประธานสภาที่จะ วินิจฉัยว่า กระทู้ใดที่ สมาชิกตั้งถามมา เป็น กระทู้ถามตามข้อ 67 ข้อ 68 ข้อ 69 หรือ ข้อ 70 หรือไม่</p> <p>การวินิจฉัยดังกล่าวใน วรรคหนึ่งเป็นประการใด ให้เลขาธิการรัฐสภาแจ้ง ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ ได้รับกระทู้ถามนั้น</p>	<p>ข้อ 117 ให้เป็น อำนาจของประธานสภา ที่จะวินิจฉัยว่า กระทู้ถาม ใดที่สมาชิกตั้งถามมาเป็น หรือไม่เป็นกระทู้ถามตาม ข้อ 112 ข้อ 114 ข้อ 115 หรือ ข้อ 116</p> <p>การวินิจฉัยดังกล่าวใน วรรคหนึ่งเป็นประการใด ให้เลขาธิการรัฐสภาแจ้ง ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ ได้รับกระทู้ถามนั้น</p>	<p>ข้อ 118 ให้เป็น อำนาจของประธานสภา ที่จะวินิจฉัยว่า กระทู้ถาม ใดที่สมาชิกตั้งถามมาเป็น หรือไม่เป็นกระทู้ถามตาม ข้อ 113 ข้อ 115 ข้อ 116 หรือ ข้อ 117</p> <p>หรือวินิจฉัยว่าจะให้ตอบใน ราชกิจจานุเบกษา หรือ ตอบในที่ประชุมสภา ตาม มาตรา 149 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>การวินิจฉัยดังกล่าวใน วรรคหนึ่งเป็นประการใด ให้เลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎรแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ ถามทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับกระทู้ถาม นั้น</p>	<p>คล้ายคลึงกันในการ วินิจฉัยกระทู้ถามว่าเป็น กระทู้ถามประเภทใด ให้อยู่ในดุลยพินิจของ ประธานสภา</p>
กำหนดเวลา ตอบกระทู้ถาม	<p>ข้อ 72 ให้ประธาน สภาจัดส่งกระทู้ถามไปยัง รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และ</p>	<p>ข้อ 118 ให้ประธาน สภาจัดส่งกระทู้ถามไปยัง รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และ</p>	<p>ข้อ 119 ให้ประธาน สภาจัดส่งกระทู้ถาม ซึ่งได้ วินิจฉัยแล้วว่า จะให้ตอบใน</p>	<p>ปี 2517 และ ปี 2521 ไม่ได้กำหนด เวลาตอบกระทู้ถามไว้</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
	<p>โดยปกติให้บรรจุเข้า ระเบียบวาระประชุมภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไป แต่ในกรณีที่เป็นการประชุม ด่วน ให้แจ้งไปล่วงหน้าได้ กำหนดจะให้ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามเรื่องนั้นในการประชุม ครั้งใด การกำหนดเวลา ดังกล่าวนี้ ให้ประธานสภา คำนึงถึงความสำคัญของ เหตุการณ์และความสนใจ ของประชาชน ซึ่งควรจะได้ ทราบโดยปัจจุบันนั้น เป็นหลักพิจารณา</p>	<p>โดยปกติให้บรรจุเข้า ระเบียบวาระประชุมภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไป แต่ในกรณีที่เป็นการประชุม ด่วน ให้ประธานสภาเรียก ส่งกระทู้ถามล่วงหน้าไปยัง รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และ ให้แจ้งไปล่วงหน้าได้ กำหนดจะให้ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามเรื่องนั้นในการประชุม ครั้งใด การกำหนดเวลา ดังกล่าวนี้ ให้ประธานสภา คำนึงถึงความสำคัญของ เหตุการณ์และความสนใจ ของประชาชน ซึ่งควรจะได้ ทราบโดยปัจจุบันนั้น เป็นหลักพิจารณา</p> <p>ในกรณีที่ประธานสภา ไม่อาจบรรจุกระทู้ถามเข้า ระเบียบวาระการประชุม ได้ภายในกำหนดระยะเวลา ตามวรรคหนึ่ง ให้</p>	<p>ราชกิจจานุเบกษา หรือใน ที่ประชุมสภาตามข้อ 118 ไปยังรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เป็นการประชุม ด่วนต้องตอบในราชกิจจานุ เบกษา ให้ประธานสภา แจ้งรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตอบภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่ รัฐมนตรีได้รับกระทู้ถาม นั้น และหากรัฐมนตรีได้ ตอบแล้วในราชกิจจานุ เบกษา หรือมีเหตุขัดข้อง ไม่ตอบภายในกำหนด เวลาดังกล่าว ให้ ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้ง กระทู้ถามทราบ</p> <p>ในกรณีที่เป็นการประชุม ที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระ การประชุมภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ส่งไปตามวรรค</p>	<p>แต่ข้อ 2534 กำหนด ให้กระทู้ถามที่ตอบในที่ ประชุมสภาต้องบรรจุ ระเบียบวาระการประชุมภายใน 15 วัน นับแต่ที่ได้อ้างให้ผู้ตั้ง กระทู้ถามทราบ</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
ลำดับกระทู้ถาม	ข้อ 73 การจัดลำดับ กระทู้ถามนั้น ถ้ามีกระทู้ ถามด่วน ให้จัดไว้ในลำดับ ก่อนกระทู้ถามธรรมดา	ข้อ 119 เมื่อดัง ระเบียบวาระกระทู้ถาม ให้ประธานอนุภาคให้ถาม ตามลำดับ ถ้ามีกระทู้ถามด่วน	หนึ่ง และให้แจ้งรัฐมนตรี ผู้เกี่ยวข้องไปด้วว่า จะ กำหนดให้ผู้ตั้งกระทู้ถาม ถามเรื่องนั้นในการประชุม ครั้งใด การกำหนดเวลา ดังกล่าวให้ประธานสภา คำนึงถึงความสำคัญของ เหตุการณ์ และความสนใจ ของประชาชน ซึ่งควรจะได้ ทราบโดยปัจจุบันนั้นเป็น หลักพิจารณา หากประธาน สภาไม่อาจบรรจุกระทู้ถาม เข้าระเบียบวาระการ ประชุมได้ภายในกำหนด ระยะเวลาดังกล่าว ให้ แจ้งเหตุขัดข้องให้ที่ประชุม และผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ	ที่ 2517 กำหนด ให้กระทู้ถามด่วน อยู่ใน ลำดับก่อนกระทู้ถาม ธรรมดา รัฐมนตรีจะ เลื่อนตอบกระทู้ถามได้

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญของบทพิจารณา
ฉนวนกระทู้ กระทู้ตก	ข้อ 75 ผู้ตั้งกระทู้ถาม มีสิทธิฉนวนกระทู้ถามของตน ได้ เมื่อถึงระเบียบวาระ สำหรับกระทู้ถาม ถ้าผู้ตั้ง กระทู้ถามไม่ถาม หรือไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้ถือว่า ได้ฉนวนกระทู้ถามนั้น	ให้ประธานอนุภาคให้ถาม ก่อนกระทู้ถามธรรมดา ถ้ามีกระทู้ถามด่วน หลายกระทู้ ให้ประธาน อนุภาคให้ถามก่อนหลัง ตามที่ประธานเห็นสมควร ข้อ 120 ผู้ตั้งกระทู้ ถามมีสิทธิฉนวนกระทู้ถาม ได้ เมื่อถึงระเบียบวาระ กระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้ง กระทู้ถามไม่ถาม หรือไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้ถือว่า กระทู้ถามนั้นตกไป	ข้อ 121 ผู้ตั้งกระทู้ ถามมีสิทธิฉนวนกระทู้ถาม ได้ เมื่อถึงระเบียบวาระ กระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้ง กระทู้ถามไม่ถาม หรือไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้ถือว่า กระทู้ถามนั้นตกไป	ปี 2521 เช่นเดียวกับ กับปี 2517 แต่ไม่มีกระทู้ ถามด่วนหลายกระทู้ ให้อยู่ในดุลพินิจของ ประธานสภา ปี 2534 อยู่ใน ดุลพินิจของประธาน สภา ปี 2517, 2521 และ 2534 คล้ายคลึง กัน คือผู้ตั้งกระทู้ถาม มีสิทธิฉนวนกระทู้ถามได้ และถ้าผู้ตั้งกระทู้ถาม ไม่อยู่ในที่ประชุม เมื่อ ถึงระเบียบวาระ ให้ กระทู้ถามนั้นตกไป
การตอบ กระทู้ถาม	ข้อ 76 เมื่อรัฐมนตรี ได้ตอบแล้ว แต่คำตลขยัง ไม่ครบถ้วน หรือไม่ชัดเจน พอ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิ ซักถามได้อีก ถ้าประธาน อนุภาค แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน	ข้อ 121 การตอบ กระทู้ถามของรัฐมนตรี ให้นำข้อ 112 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบ แล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิ	ข้อ 122 การตอบ กระทู้ถามของรัฐมนตรี ให้นำข้อ 113 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบ แล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิ	ปี 2517 รัฐมนตรี ตอบกระทู้ถามแล้วไม่ ชัดเจน ผู้ตั้งกระทู้ถาม ซักถามได้อีกไม่เกิน 3 ครั้ง ปี 2521 คล้ายคลึง

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญของพิจารณา
<p>เลือกตอบ กระทู้</p> <p>การบรรจุ กระทู้ถาม</p>	<p>สามครั้ง</p> <p>ข้อ 77 ในการประชุม ครั้งหนึ่ง ๆ จะให้มีการ ตอบกระทู้ถามได้มากน้อย เท่าใด ให้เป็นอำนาจของ</p>	<p>ซักถามได้สักสามครั้ง เว้น แต่จะขอซักถามต่อไป เพราะคำตอบยังไม่หมด ประเด็น และประธาน อนุญาต</p> <p>การซักถามนั้น ผู้ตั้ง กระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจง ข้อเท็จจริงประกอบได้ เท่าที่จำเป็น</p> <p>ข้อ 122 รัฐมนตรีจะ ขอเลื่อนการตอบกระทู้ถาม ก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผล ในที่ประชุมและให้กำหนด ว่าจะตอบได้เมื่อใด</p> <p>ข้อ 123 การประชุม ครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุ กระทู้ถามได้ไม่เกินห้า กระทู้ แต่หากมีกรณีจำเป็น</p>	<p>ซักถามได้สักสามครั้ง เว้น แต่จะขอซักถามต่อไป เพราะคำตอบยังไม่หมด ประเด็น และประธาน อนุญาต</p> <p>การซักถามนั้น ผู้ตั้ง กระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจง ข้อเท็จจริงประกอบได้ เท่าที่จำเป็น</p> <p>ข้อ 122 รัฐมนตรีจะ ขอเลื่อนการตอบกระทู้ถาม ก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผล ในที่ประชุมและให้กำหนด ว่าจะตอบได้เมื่อใด</p> <p>ข้อ 123 การประชุม ครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุ กระทู้ถามได้ไม่เกินห้า กระทู้ แต่หากมีกรณีจำเป็น</p>	<p>กับปี 2517 แต่ซักถาม ได้อีกถ้าคำตอบไม่หมด ประเด็น และประธาน อนุญาต</p> <p>ปี 2534 คล้ายคลึง ปี 2521</p> <p>ปี 2517 ไม่ได้ กำหนดว่าให้เลือกตอบ กระทู้ถามไว้อย่างรัด เจน เช่นปี 2521 และ ปี 2534 โดยการขอ เลื่อนต้องแสดงเหตุผล ในที่ประชุมและกำหนด เวลาที่จะตอบด้วย</p> <p>คล้ายคลึงกันทั้ง 3 ปี โดยให้เป็นดุลพินิจ ของประธานสภาในการ บรรจุกระทู้ถาม</p>

ประเด็นสำคัญ	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534	ความคล้ายคลึงกัน หรือ ความแตกต่างกันใน สาระสำคัญที่ควรพิจารณา
ห้ามดามเกิน 1 กระทู้	<p>ประธานที่จะพิจารณาเห็นสมควร</p> <p>ข้อ 74 ในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้จัดระเบียบวาระสำหรับกระทู้ถามโดยให้มีผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่</p>	<p>หรือเร่งด่วน ประธานสภาจะได้บรรจุกระทู้ถามเกินกว่าห้ากระทู้ก็ได้</p> <p>ข้อ 124 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่</p>	<p>หรือเร่งด่วน ประธานสภาจะได้บรรจุกระทู้ถามเกินกว่าห้ากระทู้ก็ได้</p> <p>ข้อ 125 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวกันถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่</p>	<p>ปี 2517 ไม่กำหนดจำนวน ปี 2521 กำหนดไว้เพียง 5 กระทู้ ปี 2534 กำหนดได้เกิน 5 กระทู้ โดยเป็นดุลพินิจของประธาน ทั้ง 3 ปีคล้ายคลึงกัน คือผู้ตั้งกระทู้ถาม 1 คน ถามได้ 1 กระทู้ ในการประชุมคราวหนึ่ง ข้อยกเว้นดามเกิน 1 กระทู้ได้ ถ้าไม่มีกระทู้ถามของผู้อื่น</p>
ระงับกระทู้ถาม	<p>ข้อ 78 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังไม่ตอบ ให้เป็นอันระงับไปเมื่อคณะรัฐมนตรีตั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>ข้อ 125 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังไม่ตอบ ให้เป็นอันระงับไปเมื่อคณะรัฐมนตรีตั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>ข้อ 125 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังไม่ตอบ ให้เป็นอันระงับไปเมื่อคณะรัฐมนตรีตั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>ในกรณีที่รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะกระทู้ถามที่ไม่ตอบ ให้ระงับไป ซึ่งคล้ายคลึงกันทั้ง 3 ปี</p>

จากการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา ปรากฏว่ามีสาระสำคัญและรายละเอียดคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534 จะได้กำหนดให้กระทู้ถามต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต่างจากรัฐธรรมนูญในอดีต แต่ปรากฏว่าในการกำหนดข้อบังคับการประชุมสภาฉบับนี้มีลักษณะเปิดกว้างให้มีการตอบกระทู้ถามในสภาได้เหมือนเดิม จะเห็นได้จากข้อบังคับการประชุมสภา พ.ศ. 2534 ข้อ 117 ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาสามารถตั้งกระทู้ถามเป็นกรณีเร่งด่วนได้ โดยมีหลักการเช่นเดียวกับในอดีต นอกจากนี้ ข้อ 118 และ ข้อ 119 ยังเปิดโอกาสให้ประธานสภาใช้ดุลยพินิจในการพิจารณากระทู้ให้ตอบในที่ประชุมสภาได้ด้วย อันเป็นการชี้ให้เห็นว่าเจตนารมณ์ที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามนั้น คือต้องการให้กระทู้ถามที่ตอบในที่ประชุมสภาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหากระทู้ค้างตอบในสภา ให้เรื่องที่ตอบในสภาต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อส่วนรวมเท่านั้น นอกเหนือจากนั้นให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา อันจะทำให้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการพิจารณาแก้ไขรวดเร็วยิ่งขึ้น ไม่ต้องมาเสียเวลาอรบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเช่นที่ผ่านมา

เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถาม ได้พบว่ามีลักษณะที่สามารถก่อให้เกิดความล้มเหลวในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลได้ดังนี้

(1) ไม่มีผลในการบังคับรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้กัรัฐมนตรีในอันที่จะไม่ตอบกระทู้ถามได้ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน และข้อบังคับการประชุมสภาปี พ.ศ. 2534 ข้อ 122 ยังเปิดโอกาสให้รัฐมนตรีเลื่อนการตอบกระทู้ถามได้ ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดให้เลื่อนไปได้อีกในระยะเวลาเท่าใด และหากไม่ตอบภายในกำหนดรัฐมนตรีผู้นั้นจะได้รับผลเสียหรือมีโทษอย่างไร ซึ่งผลอันเกิดจากลักษณะดังกล่าวนี้ น่าจะก่อให้เกิดผลเสียสองประการคือ ทำให้

การชี้แจงแนวทางการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของประชาชนล่าช้า และทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถตรวจสอบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐมนตรีได้อย่างเต็มที่ทันที่

(2) ข้อบังคับเกี่ยวกับระยะเวลา, ขั้นตอนและจำนวนกระทู้ถาม ไม่สัมพันธ์กันและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง กล่าวคือเจ้าของกระทู้ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา เมื่อประธานสภาวินิจฉัยว่าเข้าหลักเกณฑ์ให้ถามได้ ก็จะต้องแจ้งให้เจ้าของกระทู้ทราบภายใน 15 วันนับแต่วันได้รับกระทู้นั้น และประธานสภาจะจัดส่งกระทู้ถามไปยังรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้ตอบภายในกำหนด คือ ถ้าตอบในราชกิจจานุเบกษาต้องตอบภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับกระทู้ถาม และในกรณีที่เป็นการกระทู้ที่ต้องตอบในที่ประชุมสภาต้องบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายใน 15 วันนับแต่วันที่ส่งกระทู้ไปยังรัฐมนตรี ซึ่งในความเป็นจริงในการปฏิบัติมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้^๕

ขั้นตอนที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่งกระทู้ถามต่อสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ขั้นตอนที่ 2 เจ้าหน้าที่กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณากระทู้ถามในความถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมสภา และทำบันทึกถึงประธานสภาเพื่อการพิจารณาวินิจฉัย

ขั้นตอนที่ 3 ประธานสภาวินิจฉัยกระทู้ถามแล้วส่งกระทู้ถามไปยังรัฐบาล

ขั้นตอนที่ 4 รัฐบาลรับทราบเรื่องและส่งกระทู้ถามไปยังรัฐมนตรีที่รับผิดชอบเพื่อเตรียมตอบกระทู้ถามนั้น

ขั้นตอนที่ 5 รัฐบาลแจ้งกลับไปยังสภาผู้แทนฯ ว่า จะสามารถตอบกระทู้ถามนั้นได้เมื่อไร

ขั้นตอนที่ 6 เจ้าหน้าที่กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภารับเรื่องและขึ้นบัญชีกระทู้ถามที่จะตอบไว้

^๕ กนก วงษ์ตระหง่าน, การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2530), หน้า 202.

ขั้นตอนที่ 7 เจ้าหน้าที่กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการ
รัฐสภาส่งรายการบัญชีกระทู้ถามที่จะตอบให้ประธานสภาเลือกบรรจุเข้าสู่วาระการ
ประชุมสภา

ขั้นตอนที่ 8 กระทู้ถามเข้าสู่วาระการประชุมสภา รัฐมนตรี
ที่รับผิดชอบตอบกระทู้ถามในที่ประชุมสภา

จะเห็นได้ว่าในทางปฏิบัติ กระทู้ถามจะได้รับการตอบในที่ประชุมสภาได้
ต้องผ่านขั้นตอนถึง 8 ขั้นตอน ซึ่งจะต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้ผ่านกระบวนการ
การครบทุกขั้นตอน ทั้งนี้ยังไม่ได้พิจารณาถึงรัฐมนตรีว่าต้องใช้เวลาานเท่าไร ใน
การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะตอบกระทู้ ยิ่งไปกว่านั้นการที่ให้โอกาสรัฐมนตรีสามารถ
เลื่อนการตอบกระทู้ถามออกไปได้อีกนั้น ทำให้เห็นได้ชัดว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน
ข้อบังคับการประชุมสภาไม่ได้สัมพันธ์กับข้อบังคับอื่น นอกจากนี้การที่กำหนดให้การ
ประชุมครั้งหนึ่ง ๆ บรรจุกระทู้ถามได้ไม่เกิน 5 กระทู้ หากพิจารณาจากระยะเวลา
การประชุมสภาที่มีน้อย คือในสมัยประชุมจะประชุมเฉพาะวันพฤหัสบดี สมัยประชุม
หนึ่งมี 90 วัน ดังนั้นในสมัยประชุมหนึ่งจะประชุมได้อย่างมากประมาณ 12 - 13
ครั้ง และจะสามารถบรรจุกระทู้เข้าระเบียบวาระได้เพียง 60 - 65 กระทู้ถาม
เท่านั้น ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน 360 คน หากมีปัญหาความเดือด
ร้อนที่จำเป็นต้องตอบในที่ประชุมสภาคนละเพียง 1 กระทู้ ก็ไม่สามารถตอบกระทู้
ได้ทันอย่างแน่นอน จากลักษณะดังกล่าวน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการตั้งค้าง
ของกระทู้ถามในสภา และไม่ได้รับการตอบหรือตอบล่าช้า ทำให้สมาชิกสภาไม่
สามารถควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่า
ที่ควร

(3) การเปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลยพินิจอย่างกว้างขวาง กล่าว
คือบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญทั้ง 3 ฉบับที่เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถามได้เปิดโอกาสให้
มีการใช้ดุลยพินิจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระทู้ถามในหลายขั้นตอน ดังนี้

1. รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามได้ เมื่อคณะ
รัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ
ประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน (วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญทั้ง 3 ฉบับ)

2. กระทู้ถามให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา วันแต่เป็น กระทู้ถามที่ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณีเห็นว่า เป็นกรณีเร่งด่วน หรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การบริหารราชการแผ่นดิน จะกำหนดให้ตอบในที่ประชุมสภาแห่งนั้น ๆ ก็ได้ (วรรคสอง รัฐธรรมนูญฉบับปี 2534)

3. ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่า กระทู้ถามใดที่สมาชิกตั้งถามมาเป็นกระทู้ถามตามข้อบังคับการประชุมสภาที่อนุญาตให้ถาม หรือเป็นกระทู้ถามด่วน หรือเป็นกระทู้ที่ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา หรือให้ตอบในที่ประชุมสภา (ข้อบังคับการประชุมสภา ข้อ 71 ปี พ.ศ.2517, ข้อ 117 ปี พ.ศ.2521 และ ข้อ 118 ปี พ.ศ.2534)

4. การบรรจุกระทู้เข้าระเบียบวาระการประชุม ให้ประธานสภาคำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์และความสนใจของประชาชน ซึ่งควรจะได้ทราบโดยปัจจุบันนั้นเป็นหลักการพิจารณา (ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ 71 ปี พ.ศ.2517, ข้อ 118 ปี พ.ศ.2521 และ ข้อ 119 ปี พ.ศ.2534)

5. การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามได้ไม่เกิน 5 กระทู้ แต่หากมีกรณีจำเป็น หรือเร่งด่วน ประธานสภาจะบรรจุกระทู้ถามเกินกว่า 5 กระทู้ก็ได้ (ข้อบังคับการประชุมสภา ข้อ 123 ปี พ.ศ.2521 และข้อ 123 ปี พ.ศ.2534 ส่วนข้อ 77 ปี พ.ศ.2517 ไม่ได้กำหนดจำนวนกระทู้ไว้)

จากการที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา เปิดโอกาสให้ทั้งรัฐมนตรีผู้ตอบกระทู้ สามารถที่จะไม่ตอบกระทู้ได้ หรือสามารถเลื่อนตอบกระทู้ถามได้ และประธานสภาสามารถใช้ดุลยพินิจพิจารณาได้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารเป็นอย่างมาก และกรณีที่เปิดโอกาสให้ประธานสภาสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวางนั้น ในความเป็นจริงหากประธานสภา มาจากพรรคร่วมรัฐบาล ก็อาจจะมีอคติจากฝ่ายรัฐบาลทำให้เสียความเป็นกลาง กระทู้ถามที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่กระทบต่อเสถียรภาพ

ของรัฐบาลอาจตกไป หรือต้องไปรอคิวตอบเป็นเวลานานจนล่วงเลยความจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลไปแล้ว ซึ่งถ้านำแนวความคิด check and balance มาเป็นกรอบการวิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ชัดว่า การเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจมากเกินไปเช่นนี้ อาจทำให้เกิดปัญหาสำคัญของชาติไม่ได้รับการแก้ไข หรือแก้ไขล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น หรืออาจทำให้การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติที่มีต่อฝ่ายบริหารขาดประสิทธิภาพ จนอาจเรียกได้ว่าประสบความล้มเหลวได้

3.4 สรุป

จากการศึกษาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พบว่าสาเหตุที่ได้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์การตอบกระทู้ถามในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2534 ให้ตอบกระทู้ถามในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นกระทู้ถามของผู้นำฝ่ายค้าน หรือเป็นกระทู้ถามด่วน ก็เพราะว่ากระทู้ถามมีจำนวนมากไม่สามารถตอบได้ทัน และกระทู้บางกระทู้ไม่มีความสำคัญ ไม่จำเป็นที่จะต้องตอบในที่ประชุมสภา หากให้ตอบในที่ประชุมสภาจะต้องรอต่อคิวเป็นเวลานาน ทำให้ไม่ได้รับการตอบทันต่อเหตุการณ์ จึงกำหนดให้ไปตอบในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนได้รับการชี้แจงเร็วขึ้น ซึ่งเป็นการเน้นปริมาณการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลมากกว่าเน้นเรื่องคุณภาพในการควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์รัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกระทู้ถามพบว่า ถึงแม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญให้กระทู้ถามส่วนใหญ่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา แต่ในส่วนของข้อบังคับการประชุม ก็ยังเปิดกว้างให้ประธานสภาใช้ดุลยพินิจให้กระทู้ถามตอบในที่ประชุมสภาได้ โดยจะต้องเป็นกระทู้ถามที่มีความสำคัญเท่านั้น ซึ่งในประเด็นนี้ถ้ามองในแง่ของการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายรัฐบาลโดยฝ่ายนิติบัญญัติแล้วก็น่าจะได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ

อย่างไรก็ดี จากการวิเคราะห์บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมสภาโดยละเอียดพบว่า มีลักษณะที่อาจทำให้การควบคุมการบริหารราชการ

แผ่นดินของฝ่ายรัฐบาลโดยฝ่ายนิติบัญญัติขาดประสิทธิภาพได้ นั่นคือมีลักษณะไม่มีผล
บังคับหรือไม่เด็ดขาด, มีความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างข้อบังคับและข้อเท็จ
จริง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลยพินิจมากเกินไป

จากข้อสังเกตดังกล่าวอาจนำไปสู่สมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า เกิดความล้ม
เหลวในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยวิธีตั้งกระทู้ถาม ซึ่งจะได้ศึกษา
วิเคราะห์ร่วมกับข้อเท็จจริงในการตั้งกระทู้ถามในที่ประชุมสภาต่อไป